

Gyarmathy Ágnes

Szegedi
művészek

Még néhány színházi este, s vége az idei évadnak. Lezajlott az utolsó premier, megjelentek a kritikák, készülnak az évadvégi mérleg. Színészek mennek, színészek jönnek, alakul a jövő évad műsorterve. Közben azért estenként még a díszletmunkások felállítják a díszleteket, beöltöztetik a színészeket, elkészül a smink, megtekinthető a nézőtér, és felgördül a függöny. Csak a díszlet- és jelmeztervező számára fejeződött be igazán az évad. Mivel tölti idejét a nagyon termékeny és sikeres éve után Gyarmathy Ágnes, a Szegedi Nemzeti Színház díszlet- és jelmeztervezője?

— Mindenekelőtt pihenek, festegetek, kedvelt kikapcsolódásom a textílfestés, és a kutyámmal sétálgatok. No, és természetesen, mérleget készítek életem egyik legtermékenyebb időszakáról. Hét bemutatott darab díszleteit, illetve jelmezeit terveztem, hét produkció — hét különböző feladat. *Shakespeare Vizkeresztjének* munkáját az elmarasztaló kritikák ellenére is szeretem, és a díszlet egyes elemeit sem tartom színészellenesnek. A *Marat halála* kisszínházi előadása ismételt találkozást jelentett a darabbal. Ötven-szer is szívesen megtervezném, mindig másként, de mindig tiszta fehérben. A *Pop-fesztivál* nehéz munka és nemes ügy volt, a közös feladatvállalás szép példája. Rontás nélkül kellett új anyagokból régít, elnyűtt varázsolni. A legnehezebb tervezői feladatot *Krleza Golgotája* jelentette. Első pillanatra megoldhatatlannak tűnt az elvárás, hiszen a felépített arzenál méreteiben és anyagában is óriási vállalkozás. A munkásokkal, elsősorban a lakatosokkal kialakult nagyszerű összmunka eredménye az expresszionizmushoz kapcsolódó díszletkonstrukció, melynek anyagszerűségében is igyekeztünk az előadás megkínzóit fájdalmasággal érzékelteni. Úgy érzem, ez életem legsikerültebb díszlete. A Kisszínház *Anya*-előadásán elővalódi barokkos-szecessziós enteriört igyekeztem teremteni. Nem kis munkába és utánajárásba került a stí-

lusos bútorok, kellékek beszerzése. Egyszerűen szép feladatokkal lepett meg az elmúlt színházi szezon.

A korszerű színházban egyre jelentősebb szerepet kap a modern vizuális művészet. A legjobb előadásokon a látvány szerves része a produkciónak, izlésnevelő ereje pedig óriási. Gyarmathy Ágnes tervei egyértelműen ezen gondolatok szellemében fogannak. Hogyan fogalmazná meg szavakkal színház és képzőművészet kapcsolatát?

— Egyre fontosabb feladat e két művészeti ág szerves egységének megteremtése a színházban, és természetesen egy-egy produkció keretében is. Ennek fontosságát mind többben ismerik fel. A színház izlésnevelő fórum is, nemcsak irodalmi, drámai, de képzőművészeti ízlést is formál, alakít. Minden színházi jelenet egy-egy kép, az egész előadás pedig mozgó-változó képsor — egy kaleidoszkóp. Ennek megtervezése bonyolult kompozíciós munka, hiszen minden változásnak új izgalmaikat kell rejtjenie. Én a színházi tervezést összetett képzőművészeti alkotómunkának fogom fel, ahol nem elég jól rajzolni, de ismerni kell a drámákat, a történelmet, a divatokat, alkotótársnak kell

lenni, együtt kell dolgozni rendezővel, színészekkel és műszaki munkásokkal.

Gyarmathy Ágnes díszleteit, jelmezeit nem fogadta egyértelmű lelkesedés, néha ellenkezésként megművészi elképzeléseivel.

— Az első évben valóban számos kritika ért, meg nem értés fogadta törekvéseimet. Ebben az évben már mind többször érzem, hogy érték szándékaimat, visszhangja van munkáimnak. A közönségnek évekig nem volt összefonódása arra, hogy képzőművészetnek tartsa a színházi látványt. Ezért voltak első próbálkozásaim sikertelenek, bár tudtam, ez a munka nem egyszerű, s a közönség meggyőzése hosszú időt vesz igénybe. Ezt a váltást nem lehetett lassú átmenettel megoldani, az első pillanattól kezdve vállalni kellett minden kockázatot. Úgy érzem, ma már egyre többen értik és szeretik munkáimat.

Összel Gyarmathy Ágnes kiállítását rendez a Közművelődési Palota kupolájában díszlet- és jelmezterveiből. A műsorszerű testvériségének jegyében rendezendő rendező tárlat minden bizonnyal további híveket szerez a modern képzőművészetnek éppúgy, mint a korszerű színházi törekvéseknek.

T. L.

Előkészítés és vizsgáztatás Az autójavító új szolgáltatása

Sok autótulajdonosnak borsózik a háta, ha eljön a műszaki felülvizsgálat ideje. Ilyenkor, mielőtt lejár a forgalmi engedély, el kell mennie egy autósra a postára az egységcsomagért, amelyben megtalálja a vizsgához szükséges papírokat. Amikor eljön a műszaki felülvizsgálat napja, a tulajdonos beül az autójába és bebizonyítja a kocsija olyan állapotban van, hogy azzal forgalomban részt vehet. Ha ez nem sikerül neki, ismét javítani kell és újból vizsgára menni.

Ezt a tortúrát azonban most már el lehet kerülni. Az AFIT XI. számú Autójavító Vállalata ugyanis új szolgáltatást vezetett be, azaz, hogy az előkészítés után a vizsgára küldést is magukra vállalják. Így a tulajdonosnak még a vizsgán sem kell részt venni. Leadja az autóját javításra és legközelebb csak akkor kell jelentkeznie, ha az autó már megkapta a bizonyítványt. Az előkészítést és vizsgáztatást — igény esetén — OTP-hitellel is vállalja az autójavító.

Sárréti tanulmányok

A Sárrét legrégebb településének, a Békés megyei Vésztő nagyközségnek, illetve a Viharsarok e tájának történetéről, néprajzáról több mint ötszáz oldalas könyv jelent meg. A kötet nagy részében szegedi tudományos kutatók tanulmányai kaptak helyet. Dr. Andó Mihály egyetemi docens a vidék természetföldrajzi viszonyait írja le. Dr. Bodrogközy György egyetemi adjunktus a Kis-Sárrét ősi és mai növényvilágát tárja az olvasó elé. Dr. Marián Miklós muzeológus a hajdan híres sárréti mocsárvilág faunájáról készített monográfiát. Dr. Rákos István egyetemi tanársegéd a település lakosságának az 1848—49-es polgári forradalomban és szabadságharcban betöltött szerepéről, dr. Palotás Jolán egyetemi tanársegéd a gazdaságföldrajzi viszonyokról, a felszabadulás utáni népesedési változásokról, dr. Kristó Gyula egyetemi docens Vésztő középkori történetéről, dr. Farkas Gyula adjunktus és Varga Imre tanársegéd a lakosság antropológiai arculatáról írt tanulmányokkal gazdagították a szép kivitelű kötetet.

Építők napi megemlékezés

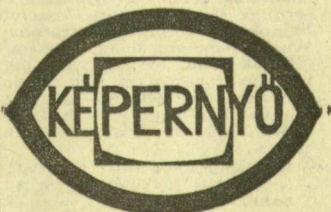
Az Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezetének Csongrád megyei bizottsága tegnap, pénteken ünnepi kibővített meggyebizottsági ülést tartott az építők napja tiszteletére. Az ülésen Bartók Lajos, a megyei bizottság tagja mondott megemlékezést, majd a

munkában élén járó aktívoknak kitüntetések, jutalmakat adtak át. A szakszervezeti munkában kitünt társadalmi munkásokat a megyebizottság ebéden látta vendégül a Tisza Bútoripari Vállalat csongrádi, Körös-toroknál épült üdülőjében.

Fiatal közgazdászok szervezete

A Magyar Közgazdasági Társaság Csongrád megyei szervezetének kebelében megalakult a fiatal közgazdászok csoportja Szegeden. A tegnapi, pénteken megtartott alakulóülésen elhatározták, hogy a Csongrád megyei és a szegedi, közép- és felsőfokú közgazdasági végzettségű fiataloknak a csoport lehetőséget nyújt szakmai, politikai ismeretek bővítéséhez, továbbképzést biztosít aktuális gazdaságpolitikai kérdésekben, s természetesen lehetőséget ad a szervezet keretében működő vál-

lalti és szövetkezeti FMKT-csoportoknak is, hogy összehangolják tevékenységüket. A KISZ megyei és városi bizottságai is támogatják az ifjú közgazdászok csoportjának munkáját, és később részletesen is kidolgozzák az együttműködés módjait. Az MKT ifjúsági csoportjának a vezetőjévé dr. Kakusi Lászlót választották meg. A közgazdasági társaság tervei között szerepel, hogy hamarosan Szentesen és Hódmezővásárhelyen is megalakítsák az MKT megyei szervezetének ifjúsági csoportjait.

Kísérletek

Federico Garcia Lorca születésének 75. évfordulójára „új” műfajú megemlékezést mutatott be a televízió. János Antal állította össze, Kárpáti György rendezte, koreográfiáját Péter László készítette, Abonyi Antal és Stojan Enev fényképezte. A címe: *Románc a tűzről és az égről*, a műfaja: televíziókompozíció.

Ha meggondoljuk, csak annyiban új ez a műfaj, hogy szokatlan a megjelölésére használt kifejezés. Mióta tévé van, alkotógarádjai szüntelenül arra törekszik, hogy ilyen „televíziókompozíciókkal” örvendezze meg a közönséget. Arra tudnivalik, hogy bármely témáról, tárgyról sajátosan, immár közhasználatú kifejezéssel élve: tévészerűen szóljon. És ez már régen nemcsak azt jelenti, hogy kép és szó meghatározott és öntörvény-szerű egységben, egymást segítve-kiegészítve szolgálja a jobb megértést, teljesebb befogadást. Rengeteg, ma még korántsem teljesen számbavett, lehetséges, formája, módja van a tévészerűség követelménye kielégítésének — bármilyen témájú műsorban. Itt vannak például a verseket bemutató, közvetítő adások. Hogyan lehet megvalósítani, hogy a tévé — vállalva a művészi ismeretterjesztés funkcióját is — ne „csak” egy legyen, a többi közvetítő között, hanem sajátos eszközeivel és lehetőségeivel elősegítse a vers és a közönség valódi találkozását, a költemény megértését, befogadását, megszeretettését?

A legjobb módszereket mostanában kísérletezik ki. Gondoljunk a *Korok, versek* című sikeres elemző sorozatra; az egyes emlékműsorok újításaira (oratórikus formák, zenei betétek stb.); a gyermek- és ifjúsági műsorok játékos versinterpretációira. És ehhez a sorhoz tartozik nemcsak a szerdai Lorca-műsor, hanem a megfestett világ című, Gyurkovics Tibor versciklusát bemutató csütörtöki film is. Előbbiben a költői látomásokat által asszociált, azokat értelmező képek, zenei hangok, mozgások kompozíciója segíthetett hozzá az élmény teljességéhez. A versek mélyebb rétegei nyílhattak fel a társadalmi viszonyok fel-

vel. A szó, a nyelvi jel más jelekkel egyesülve tartalmának, jelentésének teljességét jobban közvetíthette. Még mindig kísérlet azonban (és ez nem baj) a Lorca-műsor is. Baj már viszont, hogy az eredeti helyszíneken forgatott képek sokszor túl közvetlen, direkt értelmezéseit nyújtották a közben hangzó verssoroknak. Az ilyen megoldások veszélye abban van, hogy a céllal ellentétesen nem a vers mélységeit, hanem felszínes vagy éppen hibás értelmezését tárja elénk. A Gyurkovics-műsor feltételül üdvözlendő, a televíziós kísérletezés szempontjából azonban kevésbé átfogó igényű vállalkozás. A maga nemében viszont — talán éppen ezért — egyenletesen jó színvonalú volt.

Mérőben más síkon, más eszközökkel, de Bárány Tamás is kísérletezőnek számít a televízióban. *Tizenkettő egy tucat* című tévéfilmje ugyanis — mint maga írja — az Asszonyok mesélik és

a Férfiak mesélik folytatásának is tekinthető. Ezeknek nem kevesebb, mint férfi és nő hétköznapi, de jellemző és életünkben fontos kapcsolatait, illetve tévébeli ábrázolásuk lehetőségeit adják a kísérletezés tárgyát. A tizenkettő egy tucatot inkább sorolhatjuk a sikerületlen, mint az eredményes kísérletek közé. Az ok minden bizonnyal a kiindulópont rossz megválasztása. A film három története a feltékenységről szól, mindháromnak frappáns csattanója, poénja van. Ami a csattanók előtt történik... nos, az sem a feltékenység természetrajzának megértéséhez nem segít, sem ahhoz, hogy jól szórakozzunk. A nézőnek óhatatlanul gyanúja támad: először voltak a csattanók, aztán születtek, kanyarodtak eljűk a történetek. Így lett szép kerekre-kreált, ám a valóságról semmitmondó a film.

S. E.

Növekszik az üdítőital-fogyasztás

Növelik a szőregi üzem teljesítményét is

A világon mindenütt növekszik az üdítőital-fogyasztás. Ez minden bizonnyal, az egészséges táplálkozás, a növekvő autóforgalom és az alkohol elleni küzdelem következménye, jóllehet hazánkban még mindig kevés szeszesmentes húsítokelet fogyasztunk. Összehasonlításképp: míg 1970-ben az egy főre eső szeszes üdítőital-fogyasztás Bulgáriában 52,7 liter, Csehszlovákiában 26 liter, a nyugat-európai országokban 50—80 liter volt, Magyarországon átlagosan mindössze fejenként 13,1 liter szeszes üdítő italt ivott 1 év alatt a lakosság. Nálunk is egyre határozottabb azonban az a követelmény, hogy az üdítő italok választéka bővüljön kiváló magyar gyümölcsökből készült termékekkel. Így született meg például a legújabb magyar szeszes üdítő

üdítő ital: a MARKA. Ez kiváló minőségű szőlőfajtából készült olyan eljárással, amely a szőlő eredeti, értékes sajátosságait megőrzi.

A termelést már 1973 második felében elkezdtek Szőregben, Kecskeméten és Sályon, azonban ezek az üzemek nem képesek az egész országot ellátni. Ezért júniusban megkezdte termelését az első nagyüzem Kecskeméten, egyóránként 15 ezer palack teljesítményű gépsorral. Idén több mint 56 millió palackkal hoznak forgalomba, de jövőre Győrött, 1976-ban pedig Szentendrén indítanak nagy kapacitású gépsorokat, miközben a szőregi üzem kapacitását is növelik. Így módon végül is 150 millió, 0,2 literes, és mintegy 10 millió literes üveg üdítő ital termelésére lehet számítani.

A Lengyel Film Hete

a Szabadság filmszínházban

1974. június 9—15-ig

BEMUTATÁSRA KERÜL:

9-én 20 óra:

MENYEGZŐ

Rendezte: Andrzej Wajda

10-én 20 óra:

VÖRÖS BERKENYE

Rendezte: Ewa és Czesław Petelski

11-én 20 óra:

SZEPTEMBER ÉS MÁJUS KÖZÖTT

Rendezte: Roman Wionczek

12-én 20 óra:

A KORONA GYÖNGYE

Rendezte: Kazimierz Kutz

13-án 20 óra:

KOPERNIKUSZ

Rendezte: Ewa és Czesław Petelski

14-én 17.45:

HOGYAN ROBBANTOTTAM KI A II. VILÁGHÁBORÚT I—II.

Rendezte: Tadeusz Chmielewski

15-én 17.45:

A KIS LOVAG I—II.

Rendezte: Jerzy Hoffman